

NEKAJ NOVOSTI IZ SLOVENSKE IN JUGOSLOVANSKE
GEOGRAFSKE LITERATURE

Ob pomanjkanju strokovne literature, zlasti učbenikov in priročnikov za študente geografije pa tudi za širši krog bralcev, ki jih zanima tematika s področja geografije, so geografsko knjižnico Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti obogatile štiri nove geografske knjige:

Belec Borut: Prometna geografija. Maribor, 1982

Kurtek Pavao: Robne grupe na svjetskom tržištu. Zagreb, 1982

Rogić Veljko: Regionalna geografija Jugoslavije, knjiga I. Zagreb, 1982

Šegota Tomislav: Geografija južne Evrope. Zagreb, 1982

Prof. dr. Borut Belec ni neznan pisec geografskih priročnikov. Njegova Fizična geografija I in II del je doživela že več ponatisov. V letu 1982 pa se ji je pridružila Prometna geografija. Knjigo je izdala in založila Visoka ekonomsko-komercialna šola v Mariboru. Knjiga obsega 241 strani, tekst je avtor popestril z več kartografskimi prikazi in tabelami. V uvodu poudarja, da ima ta "študijski pripomoček značaj zapisov predavanj, v njih pa je poudarjena dinamika sodobnega prometa". Prometna geografija je namenjena študentom ekonomije, koristen pripomoček pa je tudi študentom geografije.

V uvodnih poglavjih avtor predstavi prometne panoge v svetu in Jugoslaviji, preide na najpomembnejše prometno-blagovne tokove po svetu, prometno-geografska območja in prostorsko koncentracijo prometa po svetu ter zaključí s poglavjem o kartografskih in statistično-matematičnih metodah v prometni geografiji

Različnim geografskim priročnikom s tematiko ekonomske geografije se je pridružila knjiga "Robne grupe na svjetskom tržištu" s podnaslovom "Osnovne karakteristike svjetskog prometa i turizma". Napisal jo je dr. Pavao Kurtek, profesor Fakultete za zunanjo trgovino v Zagrebu. Izdala jo je Školska knjiga v Zagrebu leta 1982. Na 219 straneh avtor obravnava svetovno tržišče, proizvodnjo, porabo in promet posameznih proizvodov.

Uvodoma avtor predstavi osnovne teorije o ekonomskih integracijah ter vplivu ekonomskih, političnih in vojaških skupnostih oziroma blokih na mednarodno menjavo blaga. V posameznih sestavkih nas Kurtek seznaní s strukturo surovin in posameznih izdelkov na svetovnem trgu. Največ prostora v knjigi je namenjenega agrarnim surovinam na svetovnem trgu. Tematika je orisana po posameznih naravnih pasovih s problematiko agrarne proizvodnje in trgovine. Sledi poglavje o mineralnih surovinah po svetu, njihovih nahajališčih, proizvodnji, trgovini in potrošnji. Na nekaj straneh predstavi promet in turizem kot pomembni gospodarski panogi ter značilnosti mednarodne trgovine. Vsa poglavja dopolnjujejo kartografski prikazi, pa tudi tabele s številnimi podatki iz sveta in Jugoslavije. Knjigo zaključí s kratkim poglavjem

o varstvu okolja in najpomembnejših vprašanjih zaščite okolja.

Školska knjiga v Zagrebu redno izdaja geografske priročnike predavateljev Geografskega zavoda PMF v Zagrebu. Regionalne prikaze Jugoslavije in njenih posameznih delov dopolnjuje nov geografski priročnik "Regionalna geografija Jugoslavije" knjiga 1. avtorja Veljka Rogića. Že sam podnaslov "Prirodna osnova i istorijska geografija" nas opozori na osrednjo tematiko prve knjige. V drugi knjigi, ki je v pripravi, pa avtor namerava prikazati še regionalno-geografske strukture Jugoslavije.

V predgovoru nas avtor opozori, da so v knjigi zbrane teme iz predavanj regionalne geografije Jugoslavije na PMF v Zagrebu. Na 219 straneh predstavi zgodovinsko-geografski razvoj naše domovine, ki ima po besedah avtorja "temeljni pomen za regionalno geografsko obdelavo kompleksne strukture jugoslovanskega prostora". V prvem poglavju so na zgoščen način prikazane fizičnogeografske značilnosti in položaj Jugoslavije in so temelj zgodovinsko-geografskemu prikazu. V drugem poglavju oriše zgodovinsko-geografski razvoj od predzgodovinske dobe slovanske kolonizacije, srednjega veka z značilnostmi nastanka prvih mest, obdobje turškega imperija, 19. stoletje z industrijsko revolucijo, zgodovinsko geografijo meščanske monarhije in revolucionarno obdobje Jugoslavije. V posameznih poglavjih so v ospredju tisti geografski pojavi, ki so dajali pečat kakemu obdobju. Tekst dopolnjujejo številni zemljevidi upravne razdelitve, prometnih poti, tipov poselitve in naselij.

V slovenskem in srbohrvaškem jeziku imamo le malo geografske literature o regionalni geografiji Evrope. Nova knjiga profesorja Geografskega zavoda PMF v Zagrebu Tomislava Šegote "Geografija južne Evrope" je priročnik več za poznavanje regionalne geografije Evrope. Knjigo je izdala Školska knjiga v Zagrebu leta 1982. Na 255 straneh avtor predstavi južno Evropo in tri države, ki jih uvršča v to območje: Italijo, Španijo in Portugalsko. Težišče je v prikazu splošnih južnoevropskih in svetovnih procesov ter regionalni problematiki južnoevropskih držav.

V prvem delu sta predstavljena južna Evropa in Sredozemlje, njune skupne značilnosti in razlike. Poudarek je na obravnavi posameznih držav, fizično in družbenogeografskih značilnosti. Poglavja se vrstijo v ustaljenem zaporedju: geografski položaj, fizična geografija, prebivalstvo, naselja in gospodarstvo. Oris posameznih držav zaključí z regionalno členitvijo obravnavane dežele. Knjigo je avtor obogatil z mnogimi tematskimi karticami in grafikoni.

Bralce Geografskega obzornika želim opozoriti še na nekatere novosti iz geografske literature.

Katedra za regionalno geografijo Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani je pripravila že 3. jugoslovansko-poljski seminar. Tokrat je bil seminar v Ljubljani in Mariboru sredi oktobra letošnjega leta. Ob tej priliki

je izšel zbornik Geografska transformacija podeželja. Na 224 straneh so v angleškem tekstu natisnjeni referati udeležencev seminarja. Skupna nit vsem prispevkom je predstavitev transformacije podeželja. Predstavili pa so jo na primeru sprememb v kmetijstvu, problematiki migracij; spremembah ruralne poselitve itd.

V mesecu oktobru letošnjega leta pa so se na zveznem simpoziju srečali tudi fizični geografi. Zvezni simpozij o metodologiji geografskega proučevanja naravnih nesreč je organizirala Katedra za fizično geografijo Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Referate s simpozija so objavili v zborniku, tiskani so v slovenskem oziroma srbohrvaškem jeziku. Zbornik obsega 148 strani, tekste dopolnjujejo zemljevidi in grafikoni. Predstavljene so naravne nesreče (potresi, plazovi, poplave ...) ter problematika proučevanja naravnih nesreč.

Geografski inštitut Antona Melika SA ZU v Ljubljani je uredil že 22. številko Geografskega zbornika. Objavljene so štiri razprave: Drago Meze piše o poplavnih področjih v porečju Rašice z Dobropoljem, Milan Natek o poplavah v porečju Hudinje, zanimivosti kvartarnega razvoja Škofjeloškega hribovja je raziskoval Milan Šiferer, Jurij Kunaver pa nam predstavi geomorfološki razvoj Kaninskega pogorja s posebnim ozirom na glaciološke pojave. Razprave dopolnjujejo lepo izdelane karte, med njimi barvna geomorfološka karta Kaninskega pogorja.

Osrednje glasilo Geografskega društva Slovenije Geografski vestnik izhaja že od leta 1925. Letos je izšel že 55. letnik. Zadnji letnik je posvečen 60-letnici Geografskega društva Slovenije in prinaša poleg stalnih rubrik tudi prispevke ob praznovanju 60-letnice GDS. Akademik profesor dr. Svetozar Ilešič je napisal nekaj besed ob priliki proslavljanja šestdesetletnice GDS, dr. Ivan Gams pa o perspektivah in stanju slovenske raziskovalne geografije. Objavljena pa sta tudi govora dr. Jurija Kunaverja ob odkritju spominske plošče Antonu Meliku v Črni vasi ter dr. Mavricija Zgonika ob odkritju spominske plošče Franju Bašu v Kamenčah. Vsebina razprav je zelo pestra in predstavlja oslončeno v Jugoslaviji, razvojne osnove kmetijske proizvodnje, socialnogeografska homogena območja v Sloveniji ter projekcijo socialnodografske poselitve in fizične preobrazbe naselja ob primeru Bevk. V manjših prispevkih pa izvemo o značilnostih krasa v Kanadi ter o uporabnosti letalskih posnetkov pri geomorfološkem kartiranju.

Zveza geografskih društev Jugoslavije izdaja geografsko revijo Geographica Iugoslavica. S to publikacijo želijo geografe po svetu seznaniti z dosežki jugoslovanskih geografov ter predstaviti geografijo Jugoslavije. V letu 1982 je izšel tretji zvezek te revije. Prispevki so v angleškem jeziku in se nanašajo na tematiko iz fizične geografije. Med tekstom je več kvalitetnih zemljevidov in črno-belih fotografij. Nekaj iz vsebine Geographice Iugoslavice III: erozija prsti v Jugoslaviji, pomen publice za kmetijstvo Jugoslavije,

potres v Črni gori, hidrogeološka delitev krasa v Sloveniji, oskrba z vodo v Makedoniji.

Inštitut za geografijo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani je ob dvajsetletnici delovanja inštituta pripravil strokovno posvetovanje z naslovom 20 let socialne geografije v Sloveniji. Referati s posvetovanja so objavljeni v Geographici Slovenici številka 13. Tiskani so v jeziku dežele, iz katere so referenti, povzetki tujih referatov pa so v slovenskem jeziku. Referati v zborniku zajemajo teoretična vprašanja socialne geografije in rezultate najnovejših raziskav s tega področja.

Janja Miklavc